

Znamiona oszustwa finansowego

*Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 października 2013 r.
(II AKa 325/13)*

Sam fakt zadłużenia nie może decydować o zamiarze wyłudzenia, a dopiero powiązanie różnych okoliczności związanych z zawieraniem umów kredytowych lub innymi transakcjami może pozwolić na wyprowadzenie wniosków o zamiarze oskarżonego.

ZYGMUNT KUKUŁA

I. Komentowany wyrok odnosi się do przestępstwa, które często pojawia się w procesie ubiegania się o udzielenie kredytu bankowego. Okoliczności i motywy, w których dochodzi do popełnienia oszustw, są złożone, ale najczęściej chodzi o wprowadzenie banku w błąd co do rzeczywistej zdolności kredytowej. Odgrywa ona kluczową rolę przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu świadczenia. Klienci banków wykorzystują różne sposoby kamuflowania niekorzystnych dla siebie okoliczności, zatajając ich istnienie lub kreując pozornie wiarygodny wizerunek swoich możliwości. Przejawiają często zamiar ukrycia swojego wcześniejszego zadłużenia.

Sąd Apelacyjny w tezie glosowanego wyroku skoncentrował się na ważnym aspekcie: ocenie postępowania kredytobiorcy. Wyprowadzone tą drogą wnioski stanowią cenną wskazówkę, wokół której kształtować się powinna praktyka decydowania o przyznaniu kredytów i pożyczek oraz postępowania windykacyjnego w stosunku do zobowiązań trudnych. W glosowanym wyroku odrzucono schematyczność procesu analizy przyczyn uwzględnianych przy podejmowaniu decyzji, opartych na założeniu: wystąpiło zadłużenie kredytobiorcy – popełniono oszustwo. Przytoczono argumenty podważające w istotnym stopniu zasadność przyjmowania takich założeń, bez przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji finansowej kredytobiorcy.

II. W sprawie karnej, w której wydano glosowane orzeczenie, oskarżono dwie osoby o to, że na podstawie umowy leasingu oraz aneksu do niej wyłudziły pieniądze w kwocie 450 000 zł z towarzystwa leasingowego (art. 286 § 1 k.k. – oszustwo). Wyłudzenie nastąpiło w ten sposób, że oskarżeni sprzedali tej firmie za wspomnianą kwotę wyposażenie prowadzonej przez siebie restauracji, przewłaszczone uprzednio umową na rzecz